

Vad har hänt?

DE HEMVANDANDE OLYMPIA-MÄNNEN deltog i söndagens stora skidtävlings och hemförde som rimligt var segerkransen.

BILTAVLINGEN PÅ RÄMENS SJÖ ägde rum samma dag. Och det märkligaste som hände i samband därmed var fylteri och onykerhet med överfulla finkor, bilrock och lågbråk. Sveriges hedrade sig icke!

STORLOCKOUT I DANMARK började på lördagen inom transportarbetarfacket och omfattar än så länge 105,000 man.

MONOPOLUTREDNINGEN OM KAFFET har framlagts. Staten skulle kunna förtjäna 11 miljoner på import, rosterier och parthandel. Detaljaffärerna skulle få sin bestämda procent. 20 eller 24 %. De fria blandningarna skulle upphöra; vilket bestämt blev dräktigt.

ENGLANDS UTRIKESMINISTER, EDEN, har hållit sitt första stora parlamentstäl i sin nya värdighet och därvid ånyo bekräftat sin och regeringens avsikt att låta England även i fortsättningen bli initiativtagare inom N. F. för dess vidare frammarsch på freds-sanktionernas och de kollektiva säkerhetsåtgärdernas väg. Han uttalade att ett starkt England är en nödvändighet för lugnets och ordningens upprätthållande i Europa och tog bestämt avstånd från det franska systemet — dock utan att nämna grannlandets namn — genom att kalla det ömsom för »inringnings-systemets» och ömsom för »förkrigstidens allianssystem».

FRANSK-RYSKA PAKTEN debatteras alljämt i franska kammaren. Den nya utrikesministern, Flandin, framhöll i ett stort tal att den föreslagna pakten endast skulle fungera inom Folkförbundets ram och vara öppen för andra nationer, således ej innebära någon inringningspolitik. Han bestrider att pakten skulle komma i kollision med Locarnoavtalet. Vill Tyskland fortfarande göra detta gällande, är Frankrike färdigt att bringa frågan inför Haagdomstolen. Debatten pågår.

TYSKLAND OCH ITALIEN ha fört livliga konversationer, men än så länge utan synbart resultat.

EN MILITÄRREVOLT I JAPAN — vilket nummer i ordningen är icke lätt att säga, men denna tycks vara av mycket stora mått — utbröt i tisdags och krävde på denna första dag 4 ministrars liv och ett hundratal andra människors. Det anses att bakom ligger det starkt nationalistiska och militaristiska parti, som icke skyr något medel för att genomdriva Japans expansion på det asiatiska fastlandet och nu vill framtinga en omedelbar uppgörelse med Sovjet. Även Kina ligger i närmaste skottlinjen för denna inriktning. Och Genève darrar.

SKALL ETT UNIVERSITET tjäna sökandet efter sanningen eller vara en propagandacentral? Det är frågan

Majorskan på Ekeby. En stormakt

med ett nytt slags försvar.

Svenska folket håller sig med en dramatisk teater. Det är för att främja verkligt god och framstående konst, för att få höra de bästa skådespelen och se de bästa skådespelarna. När Gösta Berlings saga nu gives i dramatiserad form på dramatiska teatern, vartill varje medborgare bidrager, har svenska folket självklart räknat med att få se Gerda Lundequist som Majorskan på Ekeby. Hon har för oss alla så levandegjort Majorskan i Gösta Berlings saga både genom uppläsningar, radio och film, hon har på ett så stort sätt framställt hennes gestalt och karaktär, att svenska folket haft rätt att när Majorskan på Ekeby skall uppträda på folket egen scen, då få se henne i Gerda Lundequists person. Nu kan man säga, att det finns många de olika slagens officersfruar inom officerskåren, således även majorskor. Men när det gäller konst, även den dramatiska, brukar man inte särskilt sträva efter motsatta typer, utan man vill få en framställning så helgjuten, så levande och konstnärlig som

möjligt. Och Gerda Lundequist är och förblir svenska folkets Majorska på Ekeby.

Det kanske skall invändas, att det är av sparsamhetskäl som dramatiska teatern använder sin egen personal. Men inte heller det håller streck. Ty frågeställningen blir inte här: har dramatiska teatern råd att anställa Gerda Lundequist. Den blir i stället: har dramatiska teatern råd att inte anställa Gerda Lundequist.

Vi vilja säga ut kort och klart, att det ringa fåtal, som nekar Gerda Lundequist, vår främsta skådespelerska, att uppträda på den scen hon mer än andra har rätt att tillhöra, har icke den stora allmänheten med sig. Tidningar och dylikt skriva som de skriva. Endast detta något som kallas den allmänna opinionen är där den är, ofrånkomligt och utan vidare. Svenska folket har länge ropat på att få se Gerda Lundequist på scenen. Nu begär svenska folket att få se Gerda Lundequist spela Majorskan på Ekeby på dramatiska teatern.

Martin Niemöller

och den tyska kyrkostriden.

När ekot från den tyska kyrkostriden då och då tränger ut till andra länder, är det kanske framför allt ett namn, som väcker genklang i lyssnarnas sinnen: Martin Niemöller, församlingen Berlin-Dahlems kyrkoherde och en av de främsta bland oppositionens förkämpar.

Det står en särskild gloria av tapperhet och ståndaktighet kring Niemöller, den forne U-båtskaptenen, som med utmärkelse kämpat i världskriget för sitt fosterland och lämnat sin tjänst för att i framtid kunna tjäna sitt folk såsom själsbörjare, och som utan tvekan uppträder mot en vrångrvis överhet. Då och då blir han avsatt av de maktägande men återfår sin tjänst. En bomb slungas in i prästgården i Dahlem, den hamnar i barnkammaren, där alla hans sex barn för tillfället befinna sig, men den unge pastorsadjunkten bär ut bomben i trädgården, där den exploderar utan att anställa någon skada. — Hans församling står bakom honom som en man. Man trängs för att komma in och höra hans förkunnelser, när han predikar, och en dag marscherar den slutna trupp sjöofficerare i full uniform in i kyrkan vid gudstjänstid: det är hans gamla officerskamrater, som på detta sätt vilja hedra sin kamrat och betyga honom sin aktning under alla förföljelser i den ojämna strid, som han nu för i den tyska evangeliska kyrkans namn mot dem, vars rike endast är av denna världen.

Ty trots alla neutralitetsförklaringar i »rent kyrkliga angelägenheter» och alla försäkringar om den positiva kristendo-

men hos nationalsocialismen, är det en kamp mellan kristendom och hedendom, som nu pågår i Tyskland sedan november 1932, då trosrörelsen Tyska kristna första gången uppträder vid kyrkovalen under olika lösenord, såsom »avståndstagande från Gamla Testamentet», »hjälpemodig fromhets», »kyrkan såsom folklig organisation» etc. Allt som allt betyder denna rörelse en avvikelse från den reformatoriska linjen. Och den övergår så småningom alltmer till en »nordiskt-kristligt världsfreligion». Man har också kallat den en ras- och blodsteologi, vars representanter förkunna, »att vi egentligen bara ha en uppgift: varen tyska, inte: varen kristna», samt att Rosenbergs Mythus des 20. Jahrhunderts är höjd över all kritik.

Allt under det de kristna församlingarna mer och mer inse den hotande faran och samla sig under beteckningen »ord och bekännelse». Den första westfaliska bekännelsesynoden den 18 mars 1934 förklarar sålunda: »Vi veta, att vi äro skilda från kyrkans nuvarande styrelse, som talar om bekännelse men handlar både mot ordet och bekännelsen. Där enhet endast sökes i en yttre form, där upphör all fråga efter ordet. Kyrkans styrelse blir till ett världsligt våldregemente.»

Det är en tid av förföljelser. Biskopar och präster avsätts och fängslas eller suspenderas på obestämd tid, men församlingarna ge sig icke utan stä mot hela den breda fronten av irrlärer och misstolkningar. Högpunkten är riksbe-

(Forts. å sid 4.)

om universiteten i Oxford och Cambridge ställt upp till diskussion inför en inbjudan till Heidelberg universitet för att fira dess 550-årsjubileum. Skall ett universitet tjäna humanitet eller inhumanitet? Ty det finnes ingen kompromiss mellan dessa tvenne vägar. I Tyskland uppges 1,250 universitetsprofessorer under de sista tre åren ha avgått eller av-

skedats från sina platser, och av dem tillhörde icke mindre än 40 Heidelberg. För 200 år tillbaka inbjöds juder: Spinoza av dåvarande Platzebröven att föreläsa i Heidelberg. Skall nu Heidelberg gratuleras till sin senare utveckling?

Veckovakteln

En cirkulärledare har under den gångna veckan uppträtt i den högerbetonade provinspressen, riktad mot den ovederhäftiga opposition mot civilt luftskydd, som särskilt de s. k. Tidevarvs-kvinnorna skulle ha gjort sig skyldiga till. Denna opposition är enligt ledarskribentens mening ägnad att tjäna ett nedbrytande av Sveriges försvar och försvarsvilja och skulle därigenom i högsta grad komma att motarbetas vad dessa kvinnor uppges vara sitt mål: att förinta kriget. Göteborgstidningen Sverige Fritt gör sin egen tillspejning av ledmotivet och uppmanar »de oskuldsvita och lätt rödmelerade Tidevarvsdamerna» att mitt i all sin rädsla för fascister och gasmasker en smula fördjupa sig i den mycket försvarsvänliga sovjetryska pressen, som återspeglar hur allt i Sovjet går ut på fullföljande av den röde marskalken Voroschilovs nyligen uttalade paroll: *Vi måste militarisera hela sovjetbefolkningens själ.*

Tidevarvet vill till ytterligare belysning av det läge vi nu befinna oss i peka på ett anförande av en annan röd marskalk, nämligen Toukhachevsky, vilken inför Sovjets exekutivkommitté (riksdag) nyligen klarlade rustningsförloppet i världen i dess svindlande acceleration. Han fastslår: budgeten för det japanska krigsflöget har under åren 1931—35 ökat femdubbel, för artilleriet tredubbel. Tyskland är i verkligheten förvandlat till ett fältläger. Enligt de underrättelser vi äro i besittning av existerar en militär överenskommelse mellan dessa båda länder. Denna situation, säger fältmarskalen, som innebär att vi på två så hårt

pressade fronter med en mellanliggande distans av 10,000 kilometer måste upprätthålla ett samtidigt försvar, har drivit Sovjetunionens regering till den mest allvarliga revision av vår försvarsberedskap.

Är det inte nästan ordagrant samma ord som ungefär samtidigt talades i det engelska parlamentet, liksom i den övriga världens parlament och tidningspress eller ur dess diktators mun. Kan-ske är det dock icke så många, utom Mussolini, som i så oförbehållsamma ord som Voroschilov nämner det ofrånkomliga villkoret för att folken skall vilja och intill det yttersta orka bära de ständigt ökade försvarsrustningarnas fysiska och psykiska tryck. Ty villkoret är: *att militarisera folkens själ.*

Det är mot denna militarisering av folkens och även av vårt eget folks själ, som kvinnornas vanpenlösa uppror mot kriget innerst och ytterst kämpar. Vi ser den lika hemsk, lika fruktansvärt och ödesdigert förgörande människovärdet och människoväsendet vare sig vi möter den i Sovjet, i Tyskland, England eller i vårt eget land, där den sakta och lömskt kryper över oss. Och vi tro att denna militarisering i yttre och inre måtto aldrig någonsin kan bekämpas med sina egna vapen utan med andens vapen, vilka en gång för alla är motsatsen till de militära. Praktiskt taget mena vi att om en stormakt, som det förenade Norden i moraliskt avseende kunde och skulle utgöra, lade ned sina militära vapen och ginge in för ett nytt slags försvar, skulle därmed bildas epok i historien.

Tio åbor till de fem lotterna.

I sörmalmspressen har nu meddelats, I att då ansökningstiden utgick hade tio åbud inkommit på de åborätslotter, som upplåtits under Fogelstad gård i Julita socken. Av de sökande äro tre från Julita, två från Husby-Öppunda samt en från vardera Floda, Östra Vingåker, Västra Vingåker, Flen och Gryts socknar i Södermanland. Samtliga sökande äro jordbruksarbetare.

Inför detta faktum om det stora intresset för åborätslotterna från dem det egentligen vederbör och med en fråga om vad som månne hända för de över-taliga fem sökandena, har Tidevarvet vänt sig till de båda donerande kvinno-förbundens ordförander samt till förutvarande ägaren av åborätsjorden — för att få veta vad de nu tänka och önska.

Fru Signe Vessman, Sveriges socialdemokratiska kvinnoförbunds ordförande säger, att det verkligen måste anses mycket glädjande att så många förstätt fördelen av att få jord med åborätt i en tid, då det görs så mycken propaganda för egnahemsjordbruk. Men kanske är det inte underligt att man börjat inse fördelen av att starta sitt eget jordbruk endast med halv skuld, d. v. s. med skuld bara på byggnaderna men inte på jorden! — Det kan undras om man är mera ägare än man har lånat allting än

om man har besittningsrätt på o begränsad tid.

Fröken Kerstin Hesselgren, ordförande för Svenska Kvinnors Västerförbund, instämmer med fru Vessman om det glädjande i de många ansökningarna och tillägger att det måste anses bra att nu verkligen olika former för jordäganderätt bli prövade. Och kunde detta nya intresse för åborätten leda till en förenkling av den alltför krångliga åborätslagen, vore mycket vunnet. Jag har ju i riksdagen upprepade gånger varit med om att man diskuterat en sådan förenkling, fortsätter fröken Hessel-

(Forts. å sid. 4.)

AB. Sthlms Tillskärareakademi

Drottninggatan 71 A. STOCKHOLM. Tel. 21 33 10. Sveriges äldsta stabs- understödda tillskärarskola för herr- o. damskräddare under yrkeskontroll. Begär prospekt. Mönster med vidstående varumärke garanteras för god passform. Begär prislista.

IBIZA. Ny verklighet på en sagoö.

Balearernas ögrupp i Medelhavet.

Ser du bort i vågens frågning dessa öar: Formentera, Ibiza med Conejera, Plañas, Cañas, Tagomagu, Espunel, Espalmdor-
C. J. L. Almqvist.

En europeisk ungdomskoloni på Ibiza!

Det är en ung pedagog, Rickard Fester, bosatt i Berlin, som nu är här i Norden för att verka för denna idé, som redan samlat så mycket intresse, så många framstående medarbetare.

— Marken äger vi redan, säger herr Fester, och finansieringen av bebyggelsen kan också sägas vara klar, tack vare intresse huvudsakligen från Sverige och Holland, och vad icke mindre viktigt är: kolonien äger redan 14 ständiga medarbetare, lärare om man så vill, från sju olika europeiska länder: pedagoger, konstnärer, vetenskapare, hantverkare, gymnaster, alla med betydande yrkeskunskaper, de flesta med årtiondens pedagogisk vana.

— Idén har lika ofta missförstås som den har mottagits med entusiasm, fortsätter herr Fester. Man har trott den vara huvudsakligen ett led i ett pacifistiskt betonat arbete för samförstånd mellan olika folk. Den äsytar något ännu mera. Kolonin vill föra samman unga människor från alla Europas länder, av alla klasser och alla konfessioner för att under en levande och intensiv samvaro ge en reell och praktisk, och därför förblivande, erfarenhet av att *alla* gränser och skrankor mellan människor blott är

bud är till yttermera visso icke ens inskränkt av några undantag, troligen av den anledningen att man inte för 35 år sedan förutsåg existensen av vare sig kvinnliga ingenjörer eller socialarbetare. Nu förefaller det emellertid vara ett lämpligt tillfälle att sätta till några undantag. Detta absoluta förbud verkar ätskilligt antikverat i en tid, då det troligen behövs åtminstone sjuksköterskor och kvinnliga socialarbetare även i gruvor. Men de får faktiskt inte finnas där. Ska vi ratificera denna konvention skall vi väl i all rimlighetens namn vara så tidsenliga att vi plockar in de internationella undantagen i vår egen lagstiftning och inte stannar på bakkälken.

Betydelse får ratifikationen av denna konvention också i så måtto att den kitar fast en ny liten sten i den mur, som kringgärdar kvinnorna på arbetsmarknaden. För kvinnor i andra länder kan den

ödeläggande, aldrig av positiv betydelse.

Det är denna avsikt och innebörd, i förening med den bestämmelsen att en vistelse på Ibiza endast skall omfatta tre månader, som gör det överhuvudtaget möjligt att grunda en sådan koloni på vad man skulle kunna kalla en sagoö. Ja, inte bara möjligt, utan på sätt och vis nödvändigt. Ty avsikten och innebörden kräver att man för denna korta och intensiva tid blir skild från alla störande och ovidkommande inflytelser, för att verkligen nå det väsentliga. Det skulle ju aldrig exempelvis kunna komma ifråga att placera en internatskola på en

plats som vore både geografiskt och kulturellt så avlägsen som Ibiza, säger herr Fester, som själv, liksom hans unga fru, varit elev vid en av världens mest berömda internatskolor, Odenwaldskolan, Paul Geheebss skapelse.

Och han tillägger: Tanken på sådana den-högre-andens-skolor utan kontakt med den kärva verkligheten och alla dess negativt uppfostrande moment, är väl numera nästan en övervunnen ståndpunkt. Men en ungdomskoloni, som under så kort tid som tre månader skulle förena en grupp unga europeiska människor, måste för sin tillvaro söka en plats och en inre gestaltning, som ger så mycket som möjligt av positiva stötar till kroppslig och själslig livsintensitet och hälsa. Därjämte behövs frihet, inre och yttre, till skapande verksamhet.

Vi vet alla, att man får en klarare syn på saker och ting på avstånd än på nära håll. Vi stora försöka i vårt liv ofta skaffa oss en sådan distans från våra vanliga arbetsförhållanden för att komma åter med ny klarhet och motståndskraft. Intet annat är

givetvis bli ett kraftigt handicap. Den avlägsnar dem från ett arbetsområde på samma sätt som de kvinnliga typograferna avlägsnats i vårt land. Därmed är ingalunda sagt, att gruvor äro särskilt lämpliga arbetsplatser för kvinnor — lika litet som för män. Open door, som kraftigast hävdad den synpunkten, att inga speciallagar skall stiftas för kvinnorna på arbetsmarknaden, hur välment och skyddande de än äro, har samtidigt gått fram på den positiva linjen att arbetsförhållanden böra förbättras *både för män och kvinnor*, när de äro hälsosamma och i övrigt svåra. Samt att det må ligga i kvinnornas eget fria val att arbeta under, på eller ovan jord. Det blir något så godyckligt över detta att förbjuda dem att arbeta i gruva, när de i övrigt äger full frihet att slita hur ont som helst i dagsluis.

R. H.

meningen med denna koloni för unga människor. Inget annat avses.

Vad som kan göra en vistelse vid den tillämnade Ibiza-kolonien helt enkelt till en hälsokur — söderns sol, medelhavsbaden, den vitaminrika näringen — har naturligtvis sin betydelse, men endast som bakgrund och underlag för den själsliga och andliga vila och rekreation, som efter tre månader borde kunna sända en sådan kolonis unga gäster tillbaka till sina skolor eller sitt förvärsarbete med nya krafter. Ett avbrott, ett insnitt i barns och ungdoms liv skulle en sådan tid på Ibiza innebära. Den ålder man tänkt sig för kolonisterna är mellan 10 och 20 år.

I varje fall är det inte meningen, fortsätter herr Fester med eftertryck, att en sådan tid skall betyda *ferier*. Dess intensiva och arbetsrika liv skulle ha en helt annan karaktär. Detta missförstånd ligger nära till hands särskilt för Sverige med sina speciellt långa sommarferier. Men för nordens barn skulle det aldrig vara somrarmånaderna, som skulle tillbringas på Ibiza, utan höst-, vinter- eller vårmånader. Om sommaren har man nog med sol i Sverige.

Det vore meningen att skolstudierna i koncentrerad form skulle fortgå under Ibiza-tiden. Och den levande övningen i

Kolonins Ibizastrand.

främmande språk liksom det levande incitantet till intresse för historia, geografi och naturvetenskap, som resan, vistelsen och samvaron skulle ge till skänks, kan säkert ge ett tillskott till kunskaper i dessa ämnen, som ingen undervisning eller läxläsning under vanliga förhållanden kan ersätta.

Tack vare det stora intresse som i olika länder — England, Frankrike, Schweiz, Norden, Holland, Spanien o. s. v. — kommit idén om ibizakolonien till del, kan man säga att de yttre bekymren är hävda. Att de s. a. s. inre vanskligheter, som alltid måste höra samman med samuppostran under internatskolans form, kräver erfarna pedagoger och de alla bästa medarbetare, det är uppenbart och ofrånkomligt. Med 14 ständiga och 4—6 växlade medarbetare på de 80—90 ungdomarna, alltså 1:4 i stället för skolornas vanliga 1:20, måste väl anses att säkerhet är given för att ungdomarna ej skall lämnas vind för våg. Sjuksköterska och läkare hör naturligtvis till koloniens fasta personal.

Men vilket pris kan väl denna vistelse,

Hillevi Svedberg:

Som ett slag i ansiktet —

Utvecklingen inom bostadsbyggandet i landet går framåt... Ja, så trodde man åtminstone tills för en tid sedan då en utställning anordnad av Stockholms stads fastighetskontor och H. S. B. öppnades i gymnastiksalen till polishuset, Storgatan 23. Det gällde modeller till två lägenhetstyper för mindre bemedlade barnrika familjer. Under sommaren komma nämligen en del nya kvarter i Stockholm att bebyggas med hus för sådana familjer.

Stadens och H. S. B:s lägenhetstyper skilja sig i huvudsak från varandra endast därigenom att H. S. B. vill inleda *varmvatten* och förse lägenheten med *badrum* under det att staden tänker sig möjligheten att slopa varmvattnet och endast bestå lägenheten med *tvättrum*.

den långa resan och all omvärdnad betingade? — Herr Festers svar på frågan tycks i första ögonblicket sagolikt: 235 kronor för resa och vistelse under 3 månader. Det är emellertid möjligheten att resa som koloniondgdom och de billiga levnadskostnaderna på en av dessa de ljunma vindarnas öar i Medelhavet som betingar priset.

Billigheten är ju ett av huvudvillkoren, säger herr Fester, om verkligen alla samhällsklasser skall kunna mötas där. Och han tillägger: De nu så vanliga utbytena mellan olika länders skolor och domar har ju ur olika synpunkter en mycket tillfälligt karaktär. Det vore att hoppas att de vänskapsförbindelser, som knyts under samvaron på Ibiza, som alltså kan ske efter de ungas eget val, kan leda till fortsatt fördjupat umgänge, däri både föräldrar och barn kan bli delaktiga.

Tidevarvet vill uttrycka sin glädje över denna plan och det hopp om dess snara förverkligande — kanske redan till nästa höst — som herr Fester ger uttryck åt. Vi undra dock om det verkligen är så att barnomsåldern, åt oss för nordiska länder säga upp till 14—15 år, ännu skulle ha nytta av ett sådant avbrott, insnitt i det vanliga livets. Det är väl ganska undantagslöst att vad barnomsåldern behöver är regelbundenhet, trygghet, vanlighet. Men ungdomstiden däremot, från 16 till 20 år! Vad skulle icke för den nåda sådana månader kunna betyda!

(med samma yta som H. S. B:s badrum) med en porlinsvätttho i stället för badkar.

Under de senaste åren har det gjorts en mängd förbättringar vad beträffar inredning av bostäder. Bland annat har man genom införandet av nya material som rostfri plåt, linoleum, gummi m. m., genom sopnedkast, gasspisar samt först och främst genom billiga badrum och varmvatten försökt att på allt sätt underlätta mödrarnas hemarbete, vilket ju medför en ökad garanti för det uppväxande släktets hälsa och rätta värd.

Som ett slag i ansiktet verkar då stadens förslag att slopa varmvattnet och badrummet i de planerade bostäderna för barnrika familjer.

Man hade ju hoppats att de sexton år som förlutit sedan en utredning av 1920 års sakkunniga för utredning av frågan om bostadssociala minimifordringar på med allmänt understöd tillkomna smålägenheter avgavs, skulle särskilt ur hygienisk synpunkt ha inneburit ett framåtskridande. Dessa sakkunniga ansågo visserligen att regelbundna bad ej ingingo i arbetarklassens levnadsbänor, men de räknade dock med *varmvatten* i lägenheten, trots att det den gången inte var fråga om bostäder med centraluppvärmning.

När staden nu kommer med ett så reaktionärt och bakvänt förslag som att utsluta varmvattnet och badrummet och kompensera detta med ett gemensamt badrum i källaren så väntar man sig åtminstone att det ska finnas utredningar bakom som tydligt visa den oerhörda ekonomiska vinst man gör genom denna sänkning av byggnadsstandarden. Men egendomligt nog tänker man först nu göra dessa utredningar. I stället kastar man förslagsvis fram en siffra på kr. 40:— som skulle utgöra hyresökningen per år vid lägenheter med varmvatten och badrum.

H. S. B. gjorde dock redan 1932 en utredning om den relativt ringa skillnad i hyra som varmvatten och badrum medföra. Bostadssociala utredningen har också gjort en del beräkningar som klart visa att hyresökningen blir inte så stor

Årets nya band av Ungdomens Bibliotek

aktuella för bibliotek och studiecirklar, för hem och skola.

N:r XXIV.

Ungdomsteatern

Andra samlingen.
Dramatik för de unga
av

Gerda Odman, Aino Nordlund, Ulrika Widmark, Margit Lagerheim-Romare och Signe H. Wranér.

Med fotografier samt teckningar av Brita Ellström, Aina Masolle, Maj Lindman och Maja Synnergren. Humoristiska och roande pjäser från skolan och allmogelivet, lärorika historiska skådespel och kulturhistoriska dramer, allt med enkel iscensättning och lätta repliker.
Pris häftad 2:75, skinnb. 4 kr.

N:r XXV.

Birgitta

Bilder ur det svenska helgonets liv och verk
av

Harald Johnsson.

Med gamla träsnitt samt illustrationer
av

Edw. Berggren och G. Cederström.

En utomordentlig skildring av den svenska profetissan och ordensstifterskan, Iusgestalten i medeltidens mörker, en bland världens stora vägrödjare.
Pris häftad 2:75, skinnb. 4 kr.

N:r XXIV.

Vi flyger över isbjörnens land

Skildringar från Spetsbergs-expeditionerna
av

Lauge Koch.

Med många fotografier. En bok för modern ungdom om grönländsforskningens utveckling, en bok med verkligheten som bakgrund, fylld av djärva dåd och stämplad av modern teknik.
Pris häftad 2:75, skinnb. 4 kr.

N:r XXVII.

Svenska Stormän

Första samlingen.
Biografiska skisser
av

Harald Johnsson.

(Urban Hjärne, Jesper Svedberg och Jonas Alströmer.)

Teckningar av Brita Ellström. Fängslande framställningar av trenne märkliga svensks levnadsöden, olika och väsensskilda, men alla dock präglade av det bästa hos svensken.
Pris häftad 2:75, skinnb. 4 kr.

Norrlands största tidning

är

Västerbottens-Kuriren

Uppgaga under jan. 1936 **17,540 ex.**
Telefon: namnanrop »Kuriren» Umeå.

Auktoriserad Revisor

Thyra Svensson

Ledam. av fören. Aukt. Revisorer,
Bürgerjarligsgatan 13, Stockholm.
Tel. 10 80 79.

Svensk Läraretidnings Förlag
BARNHUSGATAN 3, STOCKHOLM

Martin Niemöller

(Forts. fr. sid. 1.)

kännelsesyndoden i Barmen med sin förklaring.

27 sept. 1934 bekräftar regeringen statens vilja till neutralitet: »national-socialismen är uteslutande en politisk förnyelserörelse, dess världsåskådning har en politisk och social innebörd, men den vägar på inga villkor kalla sig en religiös rörelse».

Men kampen fortsätter. Under förra veckan har bekännelsekyrkans fjärde synod hållits i Bad Oeynhausen med omkring 150 deltagare och under ständig övervakning av den hemliga statspolisens. De båda moderata biskoparna Wurm, Würtemberg, och Meiser, Bayern, deltog icke i förhandlingarna, och det rådde skarpa motsättningar mellan den radikala och den mera moderata riktningen inom bekännelsekyrkan. Majoriteten uttalade sig emellertid för fortsatt kamp på den linje som utstakats vid synoderna i Barmen och Dahlem, och man beslöt att under inga omständigheter erkänna de statliga landskyrkoutsikten som rättmätig kyrkoledning utan fasthålla vid broderrådets krav på ledningen av hela den evangeliska kyrkan. Vidare fattade synoden beslut om en genomgripande förändring av bekännelsekyrkans ledning. Den preliminära kyrkoregeringen med landsbiskop Mahrrens i spetsen avgick

som staden tror. Enligt deras kalkyler, som utförts av byggmästare Olle Engkvist i samråd med Theorells ingenjörbyrå, blir driftskostnaden per år och kvadratmeter för värme och varmvatten i krona och 20 öre. För dessa typåtgångar om 50 kvadratmeter allttså bli 60 kr. per år. För endast varmvatten — då beräknat även för badrum — blir årskostnaden 60 öre per kvadratmeter — alltså 30 kr. per år.

Räknar man så med den oerhörda arbetsbesparing som varmvatten och badrum i lägenheten innebär, då man slipper värma varen vattenskvätt till bad, tvätt, disk och rengöring m. m., så blir den extra kostnaden minimal om alls någon. Det måste också vara förargligt att i ett husshåll på ca: 5 personer praktiskt taget jämt ha en av sina tre gaslåg upptagna av en varmvattenkåstrull. När staden gjorde detta förslag borde de åtminstone ha inrett köket med en spis försedd med varmvattenbehållare eller på annat sätt ha sörgt för vattenuppvärmningen inom lägenheten. Det är också tydligt att de, som funderat ut denna »varmvattenbesparing» inte ha en aning om vilket arbete det är att utan varmvatten sköta ett hem och en barnrik familj.

Här i landet propageras från stadens sida för ökad barnalstring och nödvändigheten av bättre hygieniska förhållanden för det uppväxande släktets skull. Då vore det onekigen barockt om staden skulle få bygga bostäder för barnrika familjer utan varmvatten.

Att snåla vid inredningen av bostäder för mindre bemedlade barnrika familjer är absolut förkastligt ur nationalekonomisk synpunkt då avsikten med dessa bostäder därigenom förvänskas och deras betydelse för folkhälsans höjande och en stegrad befolkningstillväxt förminsкас.

Låt oss hoppas att staden kommer till klarhet om att varmvatten och badrum inte är någon lyx utan ett hygieniskt minimum. Särskilt när det gäller barnrika familjer. Sedan blir det en enkel sak att byta ut den relativt dyra och i användbarhet begränsade tvåtton mot ett badrum som mycket väl får plats i tvättrummet och som duger både för barn, vuxna och för tvätt.

Hillevi Svedberg.

och ett nytt och utvidgat riksbroderråd tillsattes, där Niemöllers anhängare utgör majoriteten. Även kommer den egentliga kyrkoledningen att härnäst tillsättas av synoden, varigenom det biskopliga elementet eliminerats och det ren synodala trätt i stället. Kort förut bekänner Niemöller offentligt sin solidaritet med bl. a. den nyligen fängslade pastor Kruse, som förklarar, att Tredje riket måste gå undr, om national-socialismen anknyter sig till Rosenbergs Mythos. Niemöller betonar också, att långt förligare än riksbiskop Müller och Tyska kristna varit på sin tid äro nu männen i de statliga kyrkoutsikten och gamla kamrater, såsom biskoparna av Hannover, Bayern och Würtemberg, vilka försöka framställa bekännelsekyrkans kamp om den sanna tron såsom betydelslös. Minister Kerri, kyrkofägarna och utskotten rikta sig trots alla försäkringar mot bekännelsen, ty de kräva, att den kristne skall avlägga en bekännelse icke blott till Gud utan även till nazismen. Detta är en irrlära liksom över huvud taget statens inblandning i kyrkliga angelägenheter: »Kristus har inte sagt: gån ut i alla länder och anpassa där mitt ord efter de politiska förhållandena, utan han sade: gån ut och förkunnen mitt ord!»

Icke ens Niemöllers argaste motståndare torde emellertid kunna betvivla hans fosterlandskärlek. Som ung sjöofficer deltar han i världskriget med nit och pliktthet, tjänstgör som befälhavare på olika undervattensbåtar samt erhåller flera utmärkelser för sin tapperhet. Det är han som när freden är sluten, kort och gott vägrar att i enlighet med villkoren för vapenstillståndet föra tyska undervattensbåtar till England, sedan han under tre års tid fört undervattensbåtar mot England. Kort efteråt lämnar han marinen för alltid, då han ej finner sig tillrädda med de nya förhållandena, som råda i hans fosterland, och ej anser sig kunna stå kvar i tjänsten under den nya regimen. Det är nu han umgås med planer på att lämna landet och slå sig ner i Argentina som jordbrukare, men i stället beslutar sig för att ägna sig åt lanbruk i Tyskland.

Påsen 1919 gifter han sig, och hans svärfar, som med bekymmer ser framtiden an för de båda ungas räkning, frågar, vad de egentligen ämna gifva sig på. De svara: vi ha en hel massa mod!

Att de också skulle komma att behöva denna egenskap i sällsynt hög grad, visar händelsernas utveckling. Icke minst modig har Niemöllers hustru varit, som utan att tvivla eller tveka trofast stått vid hans sida under de svåra tider, som stundat.

Den unge sjöofficeren börjar nu gå i lanbrukslära hos en lanbrukare i Westfalen, studerar gödningsämneslära och kreatursuppfödning, arbetar som vanlig dräng från tidigt på morgonen till sent på kvällen, ryktar hästar, kör hö och gödsel, medan hans unga hustru å sin sida på en gård en mil därifrån sätter sig in i en lanbrukarhustrus alla skyldigheter.

Emellertid har inflationstiden kommit. Det visar sig snart omöjligt att för de till buds stående medlen kunna göra en gård, eller ens arrendera ett mindre jordbruk.

Själv prästson har Niemöller ända sedan sitt femte år alltid drömt om att få bli sjöofficer. Men under kriget kommer

Tio åbor...

(Forts. fr. sid. 1.)

gren, men hittills utan resultat, fast alla erkänt vikten däruv. Om nu denna efterfrågan på åboräbrottsbruk kunde göra slag i saken, så blev dessa fem åbolletter i dubbel bemärkelse banbrytande för att en ny form för jordägarerätt, en som utesluter skuldsättning, finge göra sig gällande vid sidan av den gamla.

Till sist vill Tidevarvet även höra ett ord från åborjodens förra ägare, fröken Elisabeth Tamm på Fogelstad.

plötsligt en dag en tanke, om jag skulle byta yrke, skulle jag bli präst. Han har skjtit undan tanken, men nu återkommer den med förnyad styrka, och han förstår: han har känt sig främmande för sitt folk under de nya tider, som brutit in över Tyskland. Han har velat draga sig undan sin del av ansvaret, då han icke längre känner sig såsom ett med sina landsmän. Nu vet han, att han är en annan, att de sista månadernas arbete, som fört honom i nära kontakt med hemlandets jord, åter kommit honom att känna sambandet och ansvaret.

Han beslutar sig för att bli präst, i den övertygelsen att han på det sättet bäst skall kunna tjäna sitt folk i nödens tider.

Det unga paret bosätter sig i Münster, och Niemöller utbyter det friska livet på åker och äng mot en trång studerkammars mödor och pluggar hebreiska för högttryck. De uppleva Kapp-kuppen, Niemöller deltar som aktiv i Ruhr-fälttåget, och han gripes allt mer och mer av tvekel och ångslan för hur det i framtiden skall gå för hans folk.

Den ena termen går efter den andra under intensivt arbete och allt intensivare brodbekymmer. Nu gäller det att försörja en familj på fyra personer, den lilla pensionen minskas mer och mer, penningvärdet sjunker, priserna stiga, livsmedelsbrist och bränslebrist göra sig alltmera kännbara. Den unge familjefadern arbetar vid sidan av studierna än såsom järnvägsarbetare ute på linjen, än vid ställverk och i kassakontor, allt detta ett arbete som får stor betydelse för hans kommande gärning, då det för honom i nära beröring med den grupp människor, som kallas proletärer, och han själv som de får pröva vad det vill säga att med de sina leva ur hand i mun.

»Till min egen förvåning», säger han, »förskrider dock-studierna ganska raskt.» Hans skriftliga examensprov behandla dels ämnet Var Paulus en äkta Kristi lärjunge? dels Mystiken hos Eckhart och Bernhard av Clairvaux. I april 1923 är han färdig med sin examen och prästvigdes 29 juni 1924.

Mer än en gång har Niemöller under sitt liv ställt inför olösliga problem, där den enskilda människan känner sin litenhet och hjälplöshet. »Gud överger icke en modig sjöman, men styra, det får han göra själv», säger ett gammalt sjömansordspråk, som han själv citerar. Niemöller har också känt sig såsom föremål för en Providentia specialissima, som fört honom på alla hans vägar till målet, »så och icke annorlunda», från undervattensbåten till predikstolen i Berlin-Dahlem.

-r.

Att det blivit så många sökande till åboräbrottslotterna, trots allt motstånd, visar bäst att det kunnat bli många fler åborbruk under de tio år lagen om åborätt funnits till, säger fröken Tamm. Det var den socialdemokratiska regeringen som 1926 genomförde denna lag om ärbrottslag och förtyllet besittningsrätt på obegränsad tid mot årlig avgäld. Det är stor skada att den ej förr kommit att tillämpas, utan att det i stället offrats miljoner på s. k. arrendeegnahem, som ej kan bära sig.

Den största fördelen med åborätten är att den, hindrar spekulation med jord, fortsätter fröken Tamm. Den hindrar att jordbrukaren under högkonjunktur, med köpande och säljande under stigande jordvärden, med skuldsättning på grundval av uppdyrkade taxeringsvärden förbereder kraschen, d. v. s. ett nytt nödläge för jordbruket, när efter de höga jordprisen endast kvarstår skulder och skatter. Och då blir det återigen — liksom nu — andra skattedragare som får sitta emellan och betala för jordbrukarna. Genom åborätten — fortsatt att den tillämpas i tillräckligt stor utsträckning — blir det staten som bestämmer jordvärdet genom den avgäld som utgår för åboruken och genom att denna avgäld beräknas efter gällande pris på jordbruksprodukter.

Känslan för jorden, om den är äkta — fortsätter fröken Tamm — kan säkerligen vara lika starkt rotad hos den som har statens brev på att vara åbo och att bruka jorden för samhällets skull i evig tid, som hos den som sitter med ett lagfartsbrev i ena handen och ett skuldebrev i den andra. Det var synd att myndigheterna behövde två år att göra åbolotterna färdiga att tillrättas. Hade åborna åtminstone hunnit lägga grund i höstas och komma under tak och så göra färdigt inomhus i vinter, så hade de varit i ordning att börja med jordbruket i vår. Men det reder sig väl alltid på något sätt, åtminstone för dessa åbor. Sedan blir det statens sak att skaffa åbolotter åt de överbivna sökande. Och det är att önska att alla större jordägare känna sin plikt att bidra med åbolotter. Det skulle anstå Sveriges jordbrukare att självmant lösa jordfrågan.

Får man nu bara fram några åborbruk så tvivlar jag inte på att saken skall sega genom sin egen kraft, säger fröken Tamm till slut och tillägger: Först den som kan ta sin gård med sig i graven skall överbevisa mig om den heliga jordägarerättens ofelbarhet och befintlighet.

MÖTESPLATSEN.

Föreningen Frisinnade kvinnor i Göteborg, ansluten till Svenska Kvinnors Västerförbund, hade årsmöte den 14 febr. Därvid omvaldes till ordförande docent Greta Hedin och till övriga styrelseledamöter fröken Greta Cardell, fru Karin Kihlman, fröknarna Nanny Lindström, Julia Gustafsson och Ester Mosseson samt fru Valborg Almström och till suppleanter fröknarna Greta Matell och Gudrun Nilsson-Stig samt fruarna Wilck-Haavimb och Hilma Bolmstrand.

Vid det därpå följande, mycket talrik besökt offentligt diskussionsmöte höll förste assistenten i Stockholms fattigvårdsstyrelse, fru Sigrid Eklundh, ett glänsande inledningsföredrag om Behovet av kvinnlig arbetskraft inom fattigvården. Ämnet har särskilt intresserat oss här i Göteborg sedan fröken Anita Brusewitz, enligt beslut av fattigvårdsstyrelsen av den 16 dec., i föl blev dennas första kvinnliga assistent och detta besatt av tre manliga extra assistenter överklagats hos magistraten med motivering, att det icke finns något som heter kvinnlig assistent vid fattigvården.

Efter fru Eklundhs föredrag blev diskussionen livlig och stämningen mycket god. Jag tror att vi äro på väg att skapa en opinion för kvinnliga assistenter.

Karin Kihlman.

Från riksdagsläktaren

Onsdagens debatt kring kommunistmotiven med yrkande om Sveriges utträddande ur Nationernas förbund utmynnade i ett osmakligt käbbel mellan Sillénare och Kilbopare. De flesta av kamrarnas övriga ledamöter sparade att framlägga sina tankar om N. F. till längre fram i vår, då sanktionsfrågan kommer upp. Att de, liksom åhörarna på läktaren, kände sig lite smått generade för vuxna karlars pojaktiga personliga utfall i debatten skallvare det samstämmiga bravo som tillropades hr Ström i Göteborg, då han till sist förklarade att han inte längre tänkte uppehålla sig vid vad hr Hagberg i Luleå sagt.

På lördagen förem om massa motioner på föredragningslistan, de flesta avsedda att utan debatt avlivas. Man åter-såg också den omstridda motionen från i föl beträffande gifva lärarinnors bostadsersättning. Ett tjugotal herrar anhöll i denna motion »att äkta makar, som båda innehava läraryrket vid folk- och småskola å samma plats, icke må äga rätt att uppbära hyresersättning för mer än en tjänstebostad tillsammans».

Utskottet hade framträtt, att den fria tjänstebostaden eller ersättningen därför måste betraktas såsom en del av den enligt gällande lönerreglering fastställda lönen, varför en ändring härutinnan icke torde böra ske utan i samband med en allmän lönerreglering för folkskollärarkärens, och då ett bifall till motionen skulle innebära ett ståndpunkttagande från statsmakternas sida till den invecklade frågan om gift kvinnas avlöningsförhöjningar hemställda statsutskottet, att motionen icke skulle föranleda någon riksdags åtgärd.

Herr Johansson i Tvärland höll ett långt anförande för att beveka kammarerna, han talade dock så lågt och otydligt att man inte fattade det hela, mer än att det rörde sig om »en koja och ett hjärta» och att han även från lärarehåll fått mottaga tack för framförandet av motionen.

Utom hr Weijne talade fru Eklund för lärarinnornas sak:

»Man hade väl allmänt tänkt sig att en diskussion i denna fråga skulle vara överflödig i år, allrahelst efter den av utskottet framlagda motiveringen, och jag tror, att det särskilt för motionärernas del hade varit bäst, om den fått begrävas i tysthet. Då de nu ändå tagit upp ärendet till behandling och icke nöjt sig med utskottets enhälliga och kloka förslag måste jag säga att denna uppreppade motion gett en stark knäck åt min gamla inlärda respekt för klokheten och logiken i det manliga intellektet. Ty här är inte bara fråga om att en kvinna skall straffas för det hon ingått äktenskap — något som vi nu kunnat vänja oss vid, men här är ingen metod i galenskapen: det är endast en viss grupp av gifva kvinnor som bli utsatta för denna löne-minskning, nämligen den lärarinnas som gifver sig med lärare vid samma skola. Om en lärarinna gifver sig med en lanbrukare är trakten som har en stor gård, frågas det inte efter om hon behöver bostad eller ej, gifter lärarinnan sig med lärare eller lektor vid annan skola, får hon behålla bostadsersättningen, vilket ju är riktigt då bostadsersättningen är en del av lönen.»

Motionen avslogs.

Fortsättning följer — nästa riksdag...
Elsa Svartengren.

IDUN passar Er bäst,

ty IDUN ger både värde och trevnad

Doktorerna Einar Wallquist, som skrivit »Kan doktorn komma?», Per Wetterdal, den kände kvinnoläkaren, lärarinnan Stina Palmberg, riksbekant för sin goda hand med svårhanterliga barn, den unga baronessan Ishimoto, en av Japans mest kända kvinnor inom aristokrati och i socialt arbete, och Askegren Gustaf Lewenhaupt öka under 1936 Eder glädje och nytta av IDUN.

Vilken veckotidning IDUN ger mer omväxling än

Prenumerera postgros 1235 8 kr. för 1/2 år; 15 kr. för 1 år. Tel. 103602.

Stockholm 1936
Zetterlund & Thelander's Boktryckeri-A.-B.

Mannekänguppvisningen för alla

I BLÅ HALLEN

söndagen den 8 mars klockan 2 och 7 e. m.

demonstrera sömmerskorna och skräddarna själva dam- och herrkonfektionens värnyheter.

Kontoristen och Ellen Rydelius göra upptäckt i fabriken som sommarkollektioner. Ur det övriga programmet: Klädkultur och -okultur via filmen. Modellerna äro från firmorna: A.-B. J. A. Wettergren & Co, A.-B. Jawe, A.-B. Eve Kappfabrik, Konfektions-A.-B. Continental, A.-B. Fasilko, Göteborg, samt Rubenson & Co. A.-B., A.-B. Gunnar Collijn, Stockholm. Bilj. å 1.— krona försäljas i tidningarnas depeeschyfrer samt å Morgonbris' exp., Västmagnagatan 2.